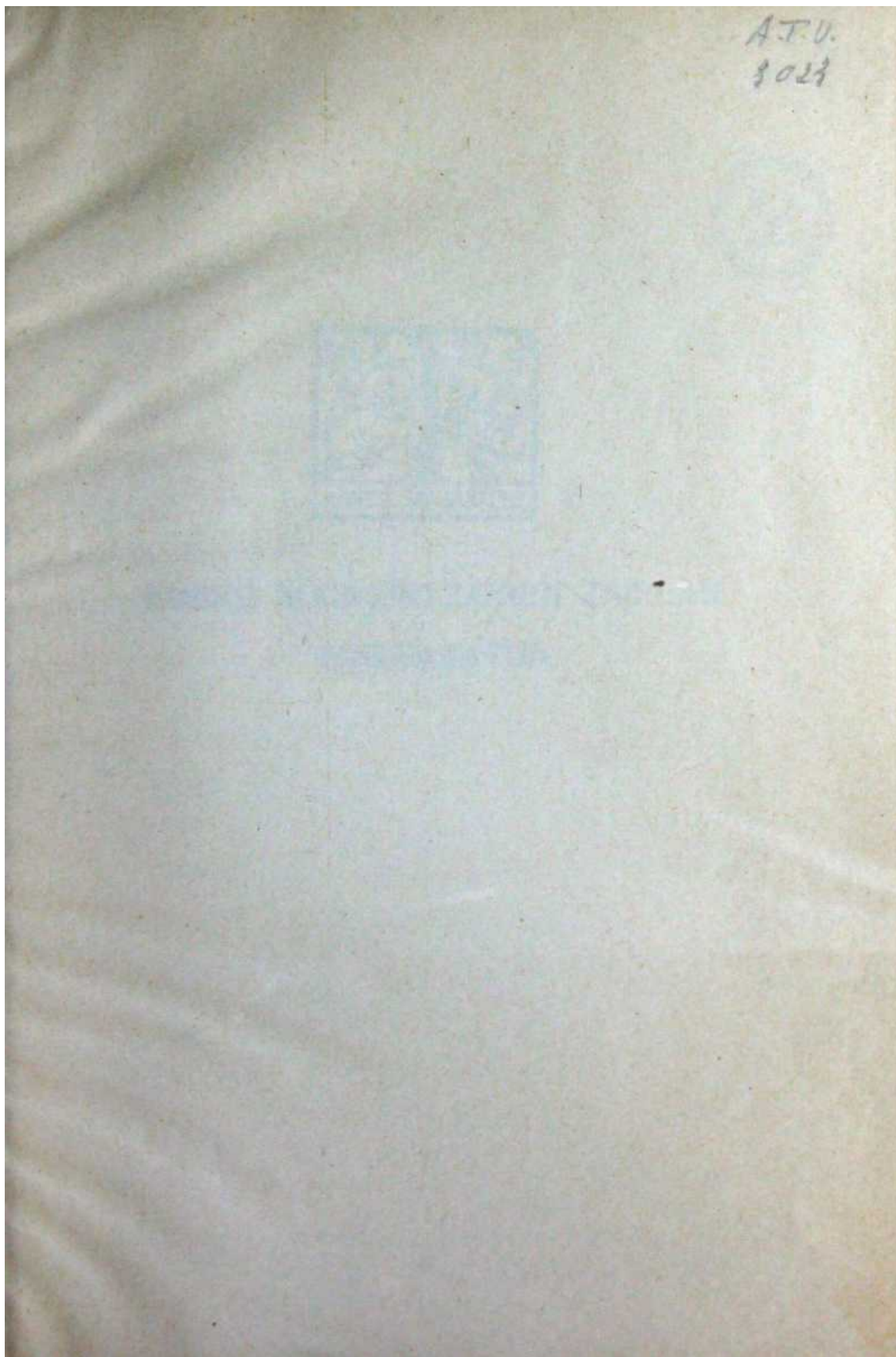

A.T.V.
3023

EUSKO IKASKUNTZA'REN ZAIPEAN ARGITARATUA

Nihil obstat
Raimundus Inzagaray
Censor.

Imprimatur
die 21 Augusti 1931
† Matthæus, Episcopus
Victoriensis

abril 10 de 1932.

M - 10203

R - 4530

Adriana

Iturriotz'tar Pirmin, Irakasle Apaizak

TXOMIÑ - IKASLE

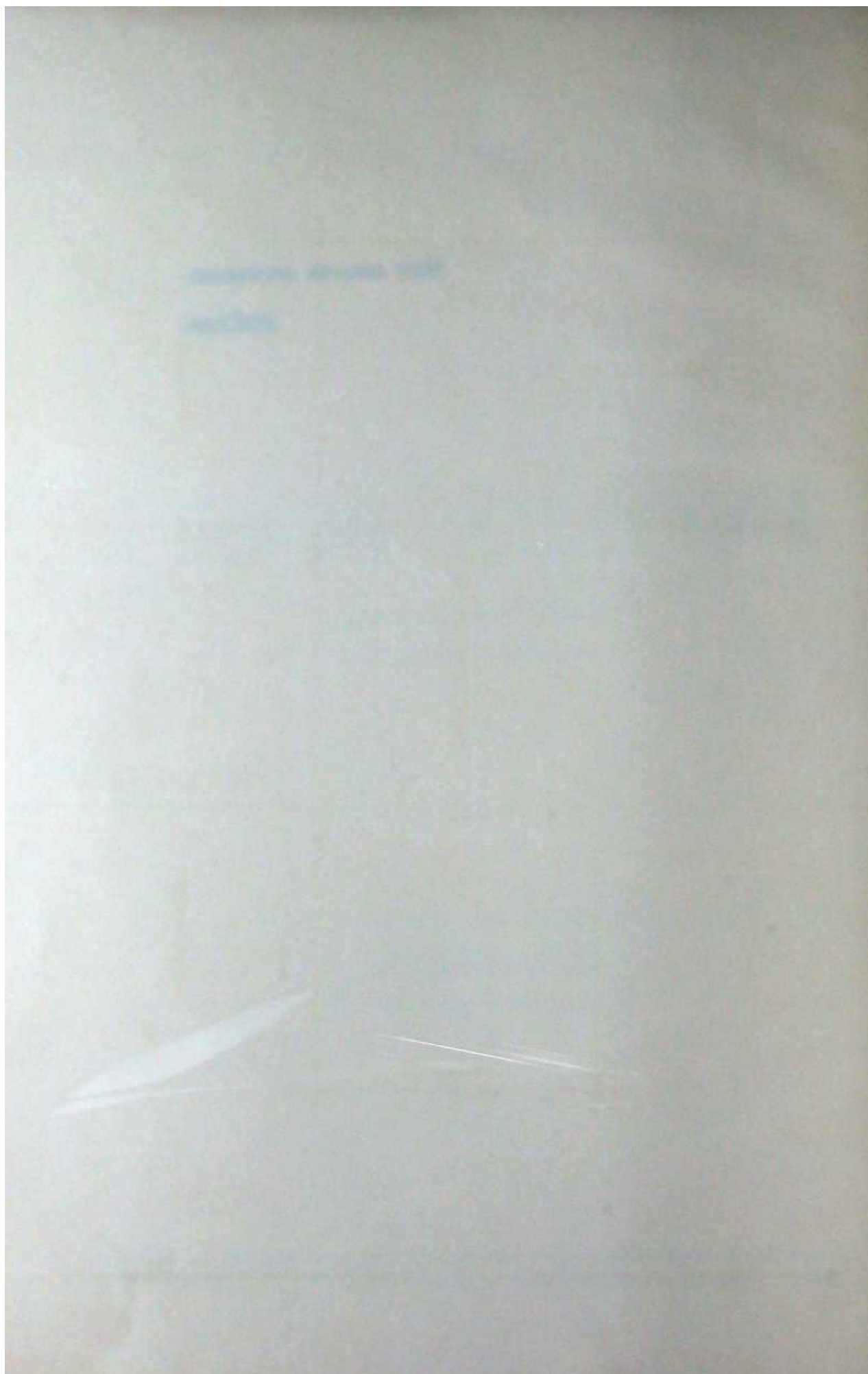
Euzko - umiei irakurtzen
erakusteko lenengo idaztia

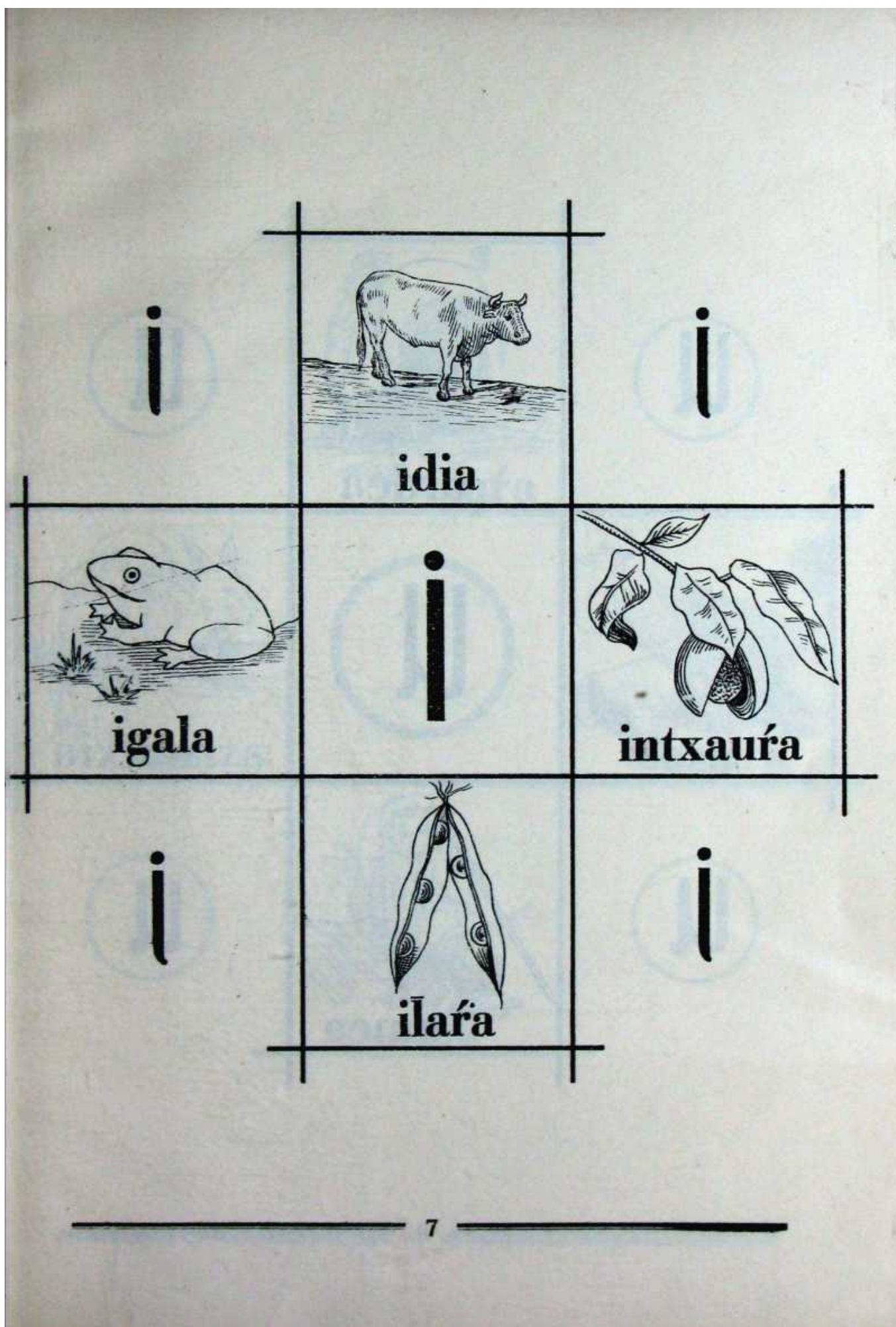

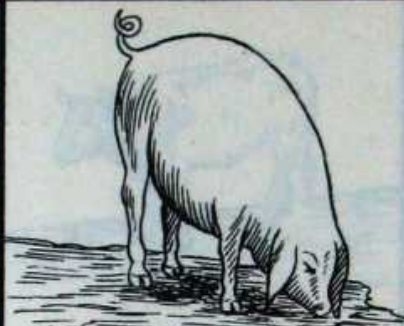
Nere amaren oroimenaz.

EGILEAK.

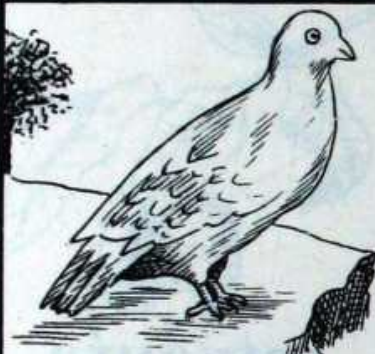

u

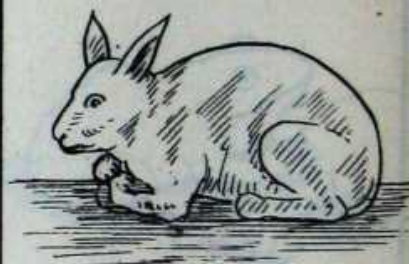
urdea

u

usoa

u

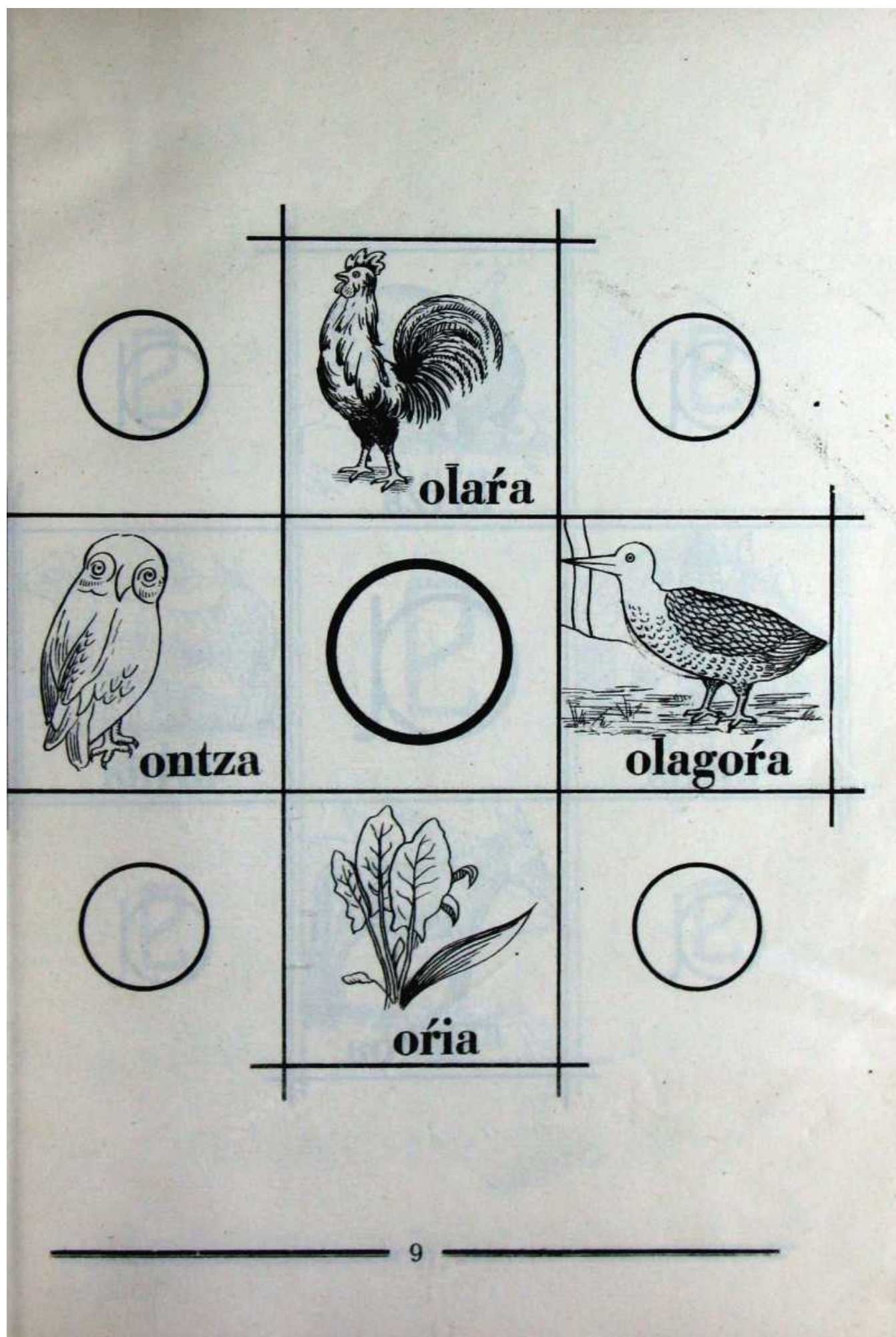
untxia

u

umea

u

a

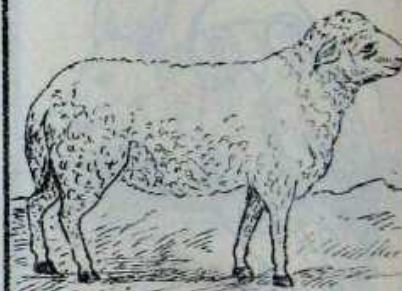
artza

a

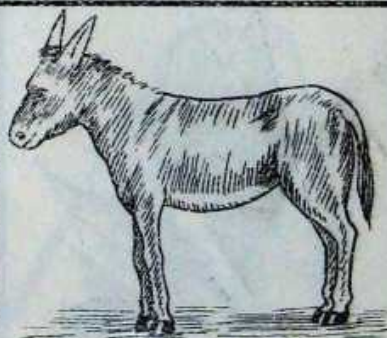
artoa

a

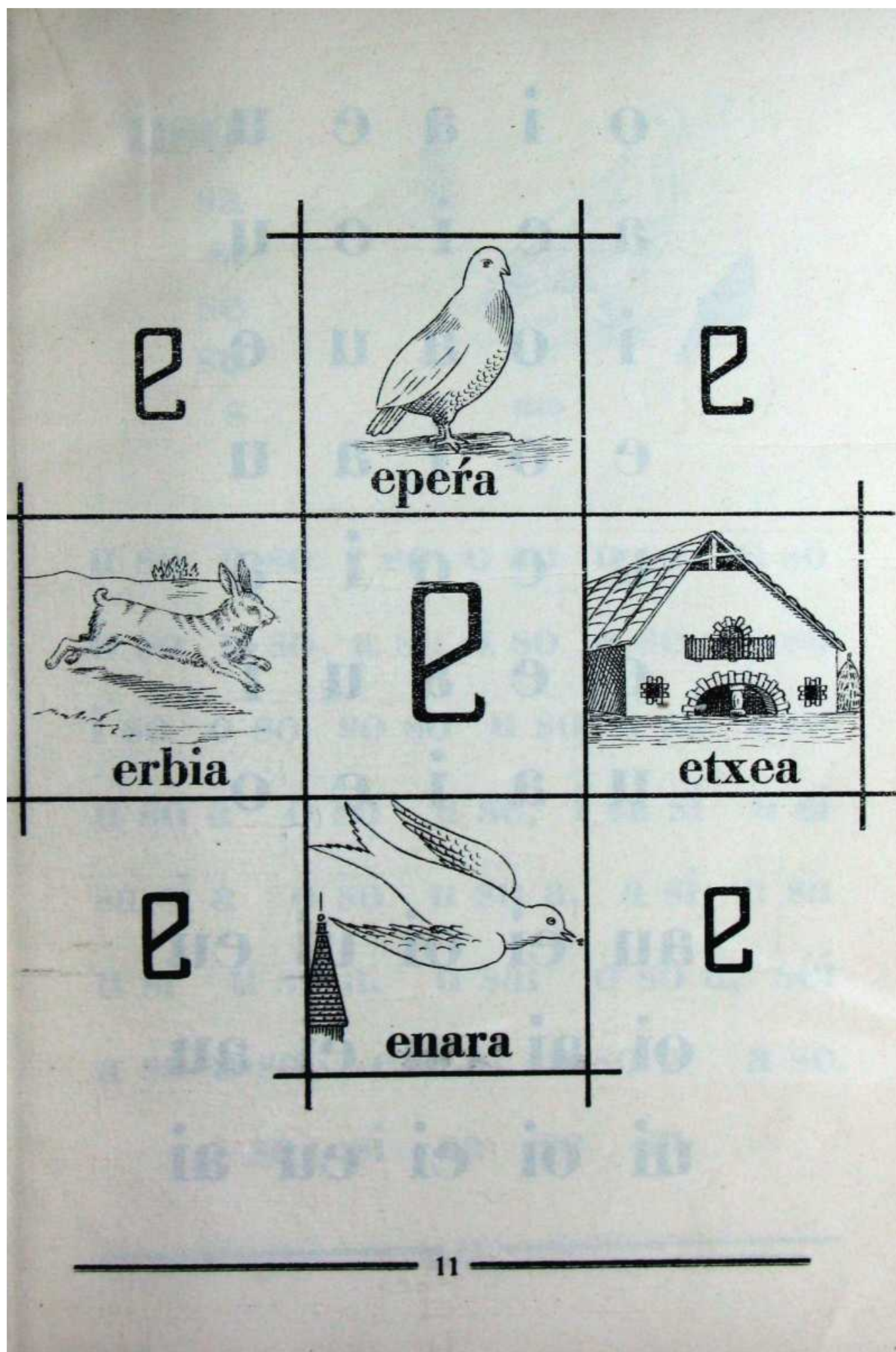
ardia

a

astoa

a

o i a e u

a e i o u

i o a u e

e o i a u

u e o i a

o e a u i

u a i e o

au ei oi ui eu

oi ai eu ei au

ui oi ei eu ai

USO

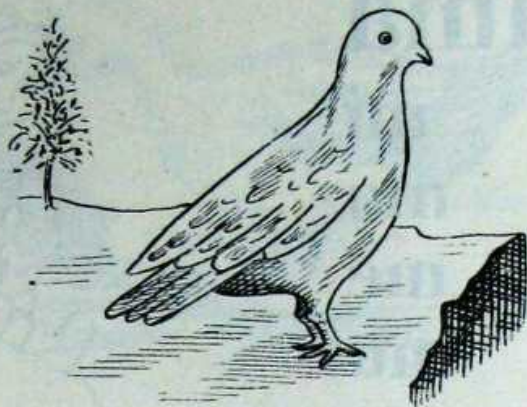
sa

si

se

su

s

uso

u so o so i so o so u so su so
o so u so a so i so a se so sa
i so o so so so u so u su a se
u so a o so a se, i sa si a si
sa si a o so u su a, a si a sa
u si u su a, u sai o so a, sei
a sa-a sa, e si a, u so a a se.

so si sa se su

**ama
mi
mo
me
mu
m**

ama

**a ma, a ma ma, u me, mu su,
a ma ma a ma mu su, sei u me,
a ma sei u so, a ma o so a,
o so u me a, sa si me a, u so
e me a, su ma u su a, ma mi
a ma, sa si me a, a ma sei
mu su, su ma o so a, e si a,
sa ma, a ma sei u me a se**

ate

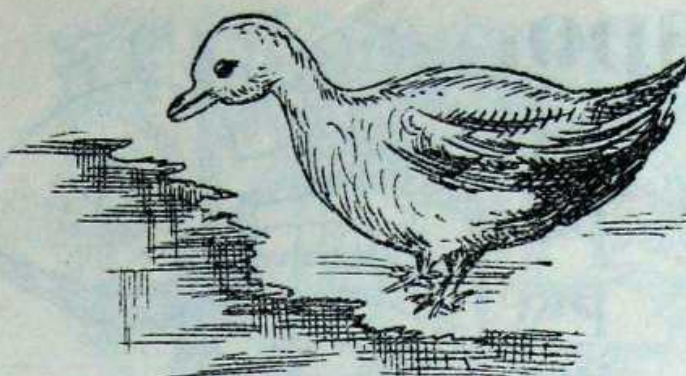
to

ti

ta

tu

t

ate

o te, a te, i to, e ta, o toi,
sa ta a si a, a te a se a, me ta,
u so a, sei sa ta o sa tu e ta
a ma sei me ta, u me a se a,
o toi ai ta tu a, ma mi a a mai tu,
ai ta e ta a ma mai ta tu,
a te a au si, u sai a su ma tu,
a te a su ma tu, se me mai te a

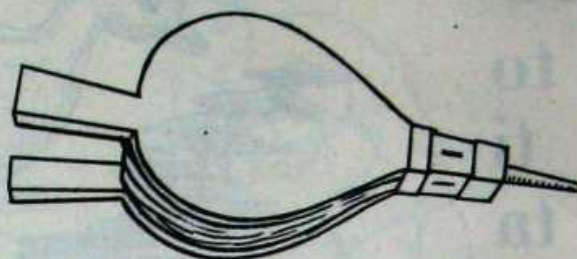
sos, sis, sas, ses, sus

mis, mos, mas, mus, mes

tos, tis, tas, tus

aspo

pi
pa
pe
pu
p

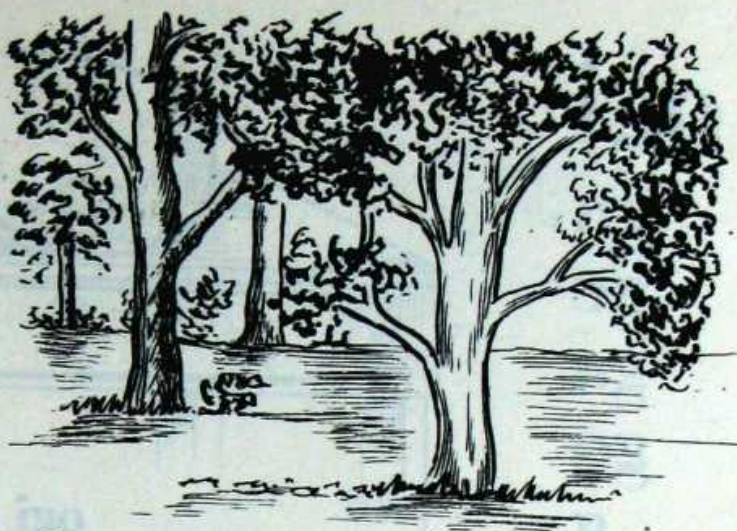
aspo

as po pi pi pu pu
pi pi a, pi pi tu, su ma tu to po
a ma ma, se me a to pa tu,
a ma pu pu a, ma mi a a mai tu
a te a pi pi tu, as to a i to, sa ta
me a, as po a to pa tu, a ma sei
as to i to, sei a te o sa tu,
as po a au si, u me a a m a
ta ai ta a pa pa.

pos, pis, pas, pus, pes

baso

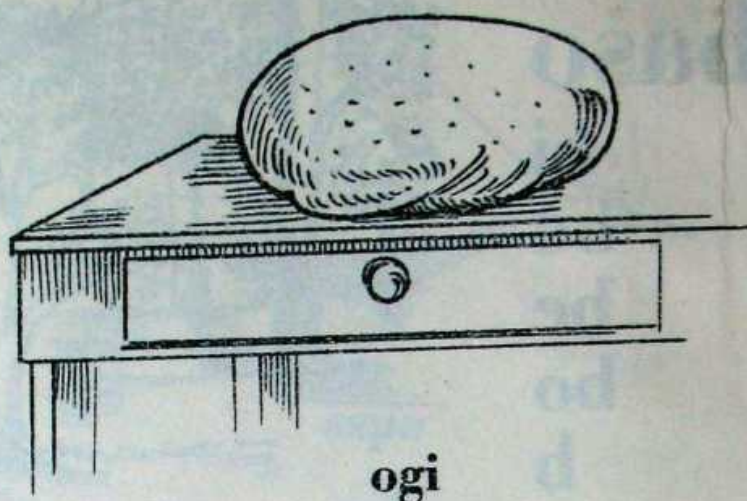
bi
bu
be
bo
b

baso

ba so, be so, a o be te a,
ba so o be a, be sa pe a, sa si
u su a, be so be te - be te a,
se me o be a, a te a to pa tu,
as to a be ti be te ta, u me ba po
be te a, ma mi o be a, ai ta,
a ma ta a ma ma, be ti be te ta,
i bai o be a au, bi bei, ma mi
o be a, bei a a se, u me a a si.
bas, bus, bes, bis, bos

ogi
gu
ge
ga
go
g

o gi, e go, i go, a ga
a ma ga be u me a, pa go a
pipi tu, su ge a ta u so a, se me a
go se tu, a se go se a, ma mi
ga be o gi a, se me go ga ti a,
u me a go se tu ta a i ta a se tu,
ba so be te a, a ma go go ga be,
a ma bi o gi, be so ga be o sa ba
su ge a go se tu ta u so a a se
gas, gos, gis, gus, ges

idi

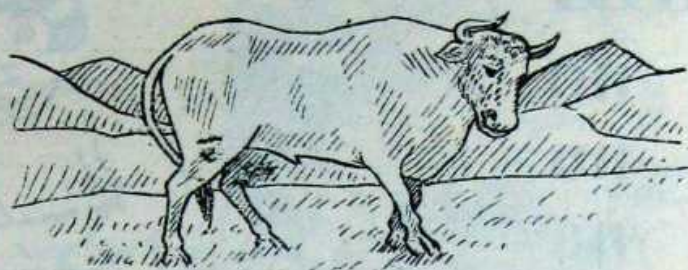
do

de

da

du

d

idi

i di, e do, bi de, da go
u so a ego ga be da go, bide a
as ma tu, i di a a se de gu, o gi a
ba du, be so ga be se me a
da go, sa si a be te a da go,
a te a u so a as to a ta i di a,
a ma bi u me di tu, a te a
pi pi tu da, as to a to pa tu du
bi i di o sa tu di tu
dus, des, das, dis, dos

nini

no

nu

na

ne

n

nini

ni, ne gu, o na, a ma o na
pi pi a nu nai da go, ai to na
ta a mo na, na sai ta su na, o sa ba
o sa tu da, u me au mu tu a
da, ni ni a de gu, o sa su na
da o ne na, ai to na ga be u me a,
o gi o na, ma mi ga be a, u sa ia
u sai me na, a di me na, ma sus ta.
nas, nus, nes, nos, nis,

katu

ko

ku

ki

ke

k

katu

ka tu, ka bi, kai ku, i ku si
ka tua i go da, i dia ta ka tua,
go se tu da ka tu a, ka ko a
i ku si, i kus me na, ka tua o na
da, ba so a i ku si du, ai to na
i ku si, a ma sei ka ta ku me
ba di tu, su ge a i ku tu, bi de a
es ku ta tu da, be gi o na du,
nai ko a i ku si du ba da.

kus, kes, kis, kos, kas

ut, et, it, ot, at,
an, on, in, en, un,
dut, det, dit, dot, dat,
ak, ok, ik, ek, uk
dan, don, din, den, dun, bat,
nik, onek, amak, eskuk, nik,
di ok, soin, e gun on, ai ta,
ga bon, ai tona, bost edo sei,
as to di tut, ka tu ak ba so an
to pa tu ni tun, bost u me kin
e ma ten de dan ne ke a aun di a
da, e un o nak di tu, ai ta
se me ak i ku si du te
s m t p b g d n k

olo

li
la
le
lu
l

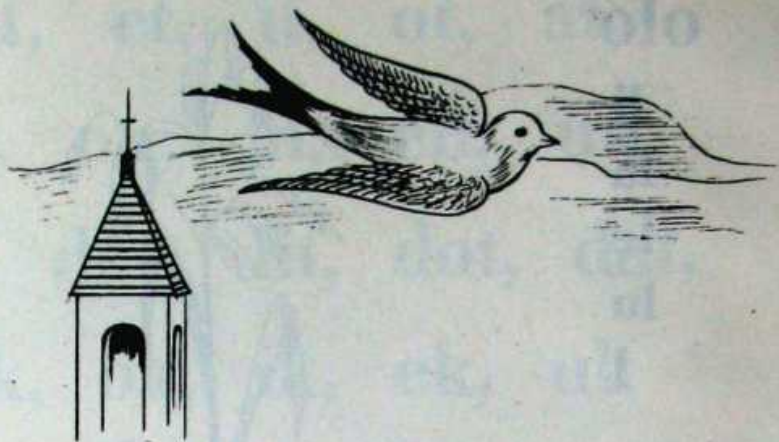

olo

olo ona, labe betea, umea lotua, oloa lotu,
katuak labea asmatu, lilia polita da, oloa
lekatu, pagadi ona dute, lo asko umeak
egindu, emen lili asko degu, danok otoi
ona egiten degu, loi aundia dago bidean,
lili asko ikusi ditu, osaba lotan dago, oloak
ale asko ditu, labea betea dago, aita saiatu
da, ola ikusi du, lau ogi emateko, amak egite
bat du, labean ogi asko degu, betikoa goikoa

enara

ari
ero
iru
ura
r

enara

iru, ari, ero, enara polita da, amak aria
eskatu du, ura erari ona da, basora eraman
du, umeak pelota dauka, ori katu polita, bai
ume ona ori, aria mea da, bei bat uretan
ikusi det, aitonak ura eraten du, amonak
ataritik ondo ikusten du, buru eroa, usoaren
aragia eman digute, ura irakiten dago, danok
goratu gendun bere asmo ona, iru ariak
erosi nitunean basora nerekin eraman
nitun, ekin lanari, gora begira beti,
baomendira osasunerako aragi obeak.

jaki

jo
ji
je
ju
j

jaki

jaso, josi, jabe, jibe, oloa jaso du, amak
umeari eskuak berotu, aitona jaundu da, sasi
batean enara geitu da, amonak josi du bere
gon, bi semeak jo dute astoa, euri jasa
arida, bi katuak jatera joan dira, basoan ura
dago, burua galduta doa, nora dijoan badaki,
katuak jakia sumatu du, aitona eta amona
joan dira leku onera, ibaia asko aunditu da
jasa onen ondorean, lan asko aitak egin du,
umiak amona asko maite du, jasa onen
ondorean aterako gera, ama, jostuna emen da.

oña

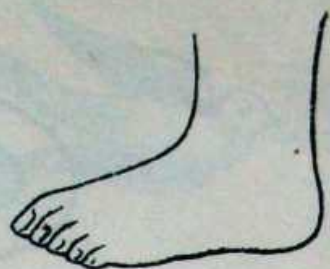
ñi

ñe

ño

ñu

ñ

oñ

oña, saña, gaña, ariña, lañua, goitik ura jausi
da, aoan miña dauka, amak ogia eman dio,
ume apaña liraña ta ona, aita enara polita
ikusi det, oñetako ariñak dira abek, euri
jasa da lañu ostean, aita deika dago seme
apañari, ume ori liraña da, garia ugari da,
bidea labaña dago, oñetatik buru año bustida,
lañu lodia ikusi det, au agiñeko miña,
sañetik agiña atera det eta miñak alde
egin du, lañua bean dago

zagi

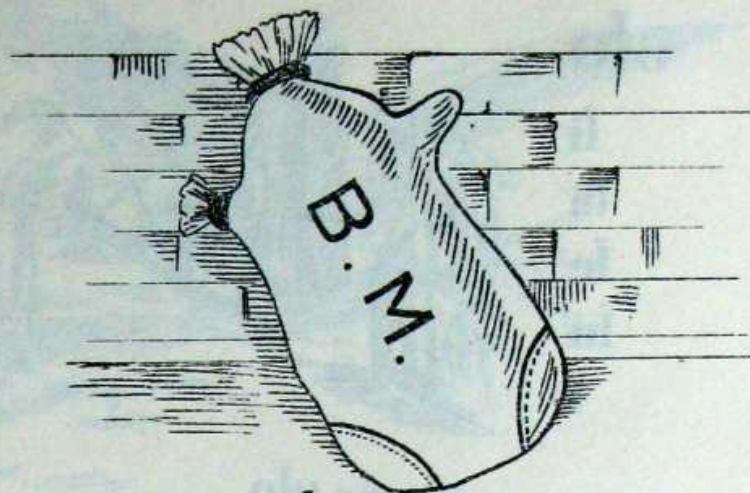
zo

zi

ze

zu

z

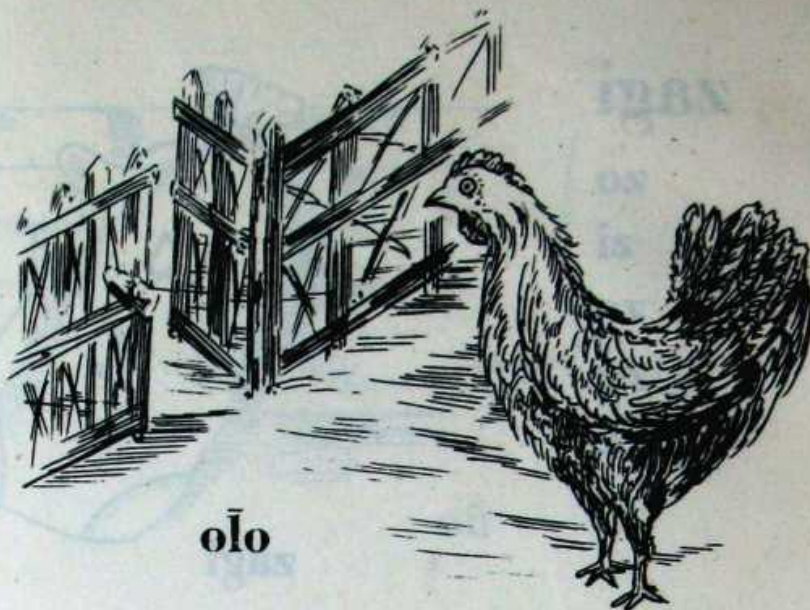

zagi

zagi, zulo, ziri, zezen, zori, zagi aundia da
ori, zagia zulora bota, ziri ona, zezena erosi,
begira zaldi au, ibai gañean zubia dago,
beiak astoak zaldia lau ankakoak dira, amak
zapi polita erosi du, toki epela ta alaia da,
agiñetako oñazea dauka, ori iñude apaña,
odol asko bota du, zezena basora bota degu,
zelai-zelai dago eman zadazu zagi au, zulo
aundia dago, zezena aitak ikusi du, osabak
zagi bat erosi du, gona zulatua dago

ōlo

l̄i
l̄a
l̄e
l̄u
l̄

ōlo

ōlo, iluna, ila, ilea, lagun ona topatu du,
makila bat dauka, kopeta iluna eta ile zu-ria,
zorioneko olotegia da, olotegi iluna ura gotik,
laguna ila da, aita ta semea goizian il ziran,
ōloa gurea da, ōlo bat erosiko nuke, ilero
ilea moztu ta egunero ura eran, nere amonak
ōlo asko ditu, olategi polita egin dute,
amonak ile zuria du, makila eder bat topatu
det, egunero ikusten det aldameneko zezena.

aldameneko zezena gaiztoa da

ařano

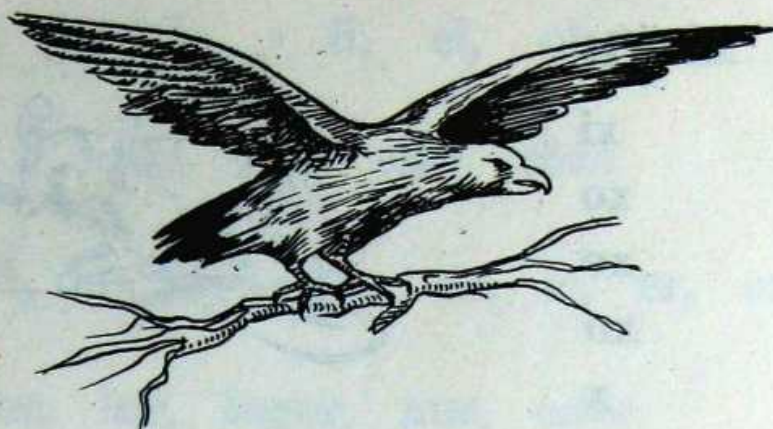
eře

ařo

ařa

ořu

ř

ařano

eřia, aria, ařo, ařano, eři zařa da, eřotan
ařia dago, mutila ařoa da, ara nun dijoan
ařanoa egaka, ura ořu gogořa, negu gořin
bizi gera, ařai zařa gazia da, asmo ona
zuan ogi ori eře beřia da, luřa boronbila da,
izar edeřa ikusi degu, zilařa menasta da,
eřekak ura darama, ařano aundi bat ikusi
degu, ituři artan ur gozoa dago, sagařa ta
pikua onak dira, sagardoa sagařaz egiten da,
gizon ori oso ařoa da, ostoa ugari dator,

xagu

xi

xo

xe

xu

x

xagu

xamuía, kaíaxi, xomoío, xakaía, umea kaíaxika
dago, aitona ximuía dago, xomoío luxe bat
ikusi det, ogi biguña jan du, aragi ori
xamuía da, ume zitala, xakaía dauka begian
aita gaxo daukagu, sendagilea etoí da
ikustera, nere aítak zaldi zuria erosi du,
aldameneko auía beti kaíaxika dago, amonak
sagar ximur-ximuía jan du, bera beziñ ximuía,
ta bera beziñ gozoa, xagu-xaía ikusi det,
sendagile ona daukagu, gaxoak pozez daude

li, le, lo, la, lu, - il, el, ol, al, ul,

alki, alde, ibil, opil, alde

ra, ru, ri, re, ro - ar, ur, ir, er, or

gogor, lur, legor, aur, eder

no, ne, ni, na, nu - oñ, eñ, iñ, añ, uñ

gain ari goin

zi, za, ze, zu, zo - iz, az, ez, uz, oz

azpian, auzpez, ozgiro, iñoiz

xo, xe, xi, xa, xu - ox, ex, ix, ax, ux

laxter, kixkali, ixtilu, bixkor

umea auzpez erori da

poxpolin edera egan ikusi degu

nere amak ile kixkura du

s m t p b g d n k l l r j ñ r z x

leyo

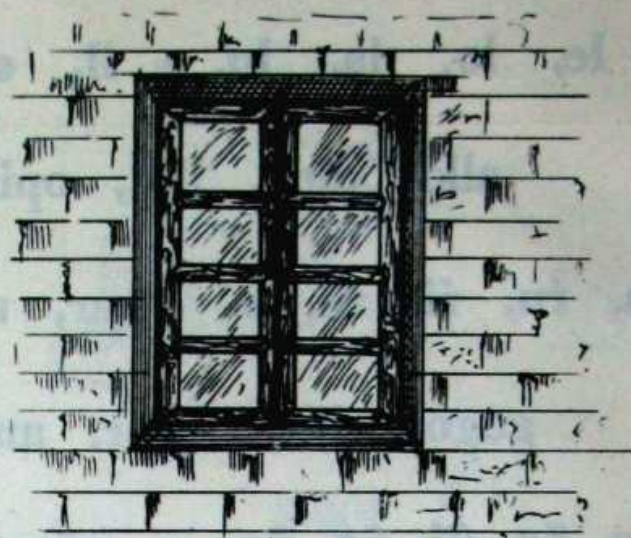
yi

yu

ya

ye

y

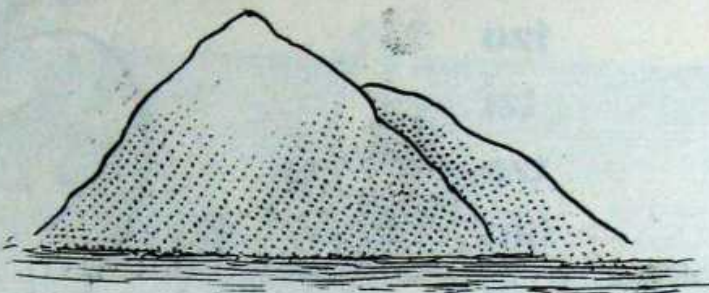

leyo

**leyo, laya, a'aya, beya, laya ona da, a'aya
za'ra da, lotara joan ezkeru leyoa ez zabaldu,
iriki zazu leyo ori, beyaren aragia ona izaten
da, ardoak eta jaki onak badute inda'ra,
gizona iya-iya leyotik bera erori zan, nere
aita eta zure anayak layan egiten dute, ardoa
eta sagardoa eramango diet, bañan erarik
onena ura da, a'ayak uretan bizi dira, zure
aitak laya be'ia erosi du baita sega ere.**

ton̄tor

ti
ta
tu
te
t

ton̄tor

umeak asko māte du tōtoa, ume kutuna da
orixe, ton̄tor artara igoko gera, ez dakit
zenbat māte zaitudan, alaxe ītozan gure
tōto maitea, pārāa artuta pizkortu, asko
eranda moskortu, tāpa-tāpa goraño igo zan,
bere kutuna zan ura, tunkurunkuntun, tōto oni
māte māte egizu, gure seazkak kunkun egiten
du, nik badet ama, maite det, aúr̄a tāpa
tāpa asi da, mendi oyek ton̄tor aundia dute,
tori musu bat eta māte māte egizu

biotza

tzo

tzi

tze

tzu

tz

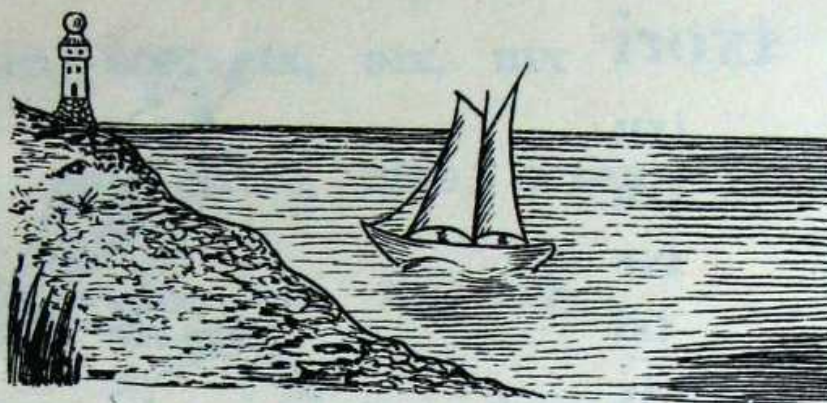

biotz

atzo, izotza, baratzā, etzi, atzo ekañi genduan
zakuñā, biotz oneko umea da, gauza guzietan
ertzak azkenak dira, itza eman diot nozki,
txarkeri aundia egiñ zion, ezkontza ona
egin emen zuan, ontzia artuta iturñira joan da,
itzuli doa, nere amandrea etzi etoñiko da,
ume oñek zortzi urte ditu, guk baratz edeñā
daukagu, zakuñak arkumearen biotza jan du,
zure anayak negar asko egin du, atzo etoñi
zan jostuna soñeko polita egitera

itsaso

tsi
tse
tsu
tsa
ts

itsaso

autsa, isatsa itsatsi otsoa, itsasoa zabala da,
aíayak itsasoa maite du, ur utsa eraten det, uts
egin dedala badakit, atzo il ziran amar atso,
atsegin aundia bilatzendet, beyaren gorputza
aundia da, betik aurera begiratu ez atzera, ez
lotsatu onak izaten, biar etoriko da nere
ama eta etzi zure aitona, itsas-ontzi polita
ekaíiko dit neri, eta zuri pelota, etzi joango
naiz itsasoa ikustera, zabala dala diote bide
ortan auts aundia dago

txori

txu

txa

txe

txi

tx

txori

txoko, etxe, txuri, txabola, txoria txio-txioka
diardu, artzaiaren txabola ez da txuria beltza
baño, urétxindoía basoan, txepetxa ariña da,
txoko artan txapela utzi, lotsa gutxi onak
izateko, tximista jausi ta txabola ére, etxetxo
bat mendian dauka, txutxu-mutxu egitea itxusi
da, itxura txara artu du, untxi txikia da, gizon
orek txapel txikia dauka, geiegitxo artu dezu,
enara txio-txioka ari dira, zakuak txoko
polita topatu du, erlea loretik-lorara dabil

itx, atx, etx, otx, utx

itxu, etxe, utxa, atxo, otxen

atz, otz, etz, itz, utz

zintz, zantz, zentz, izkintz, izkuntz, aruntz

kras, kriskras, irintz, zirt-zart

txor-txor, tragatz, purust, printzel

batzuek gazta eskatzen zuten

txoritxua txi-txio zugaitz gaztean ari zan

nekez etoriko zaizute artzaia

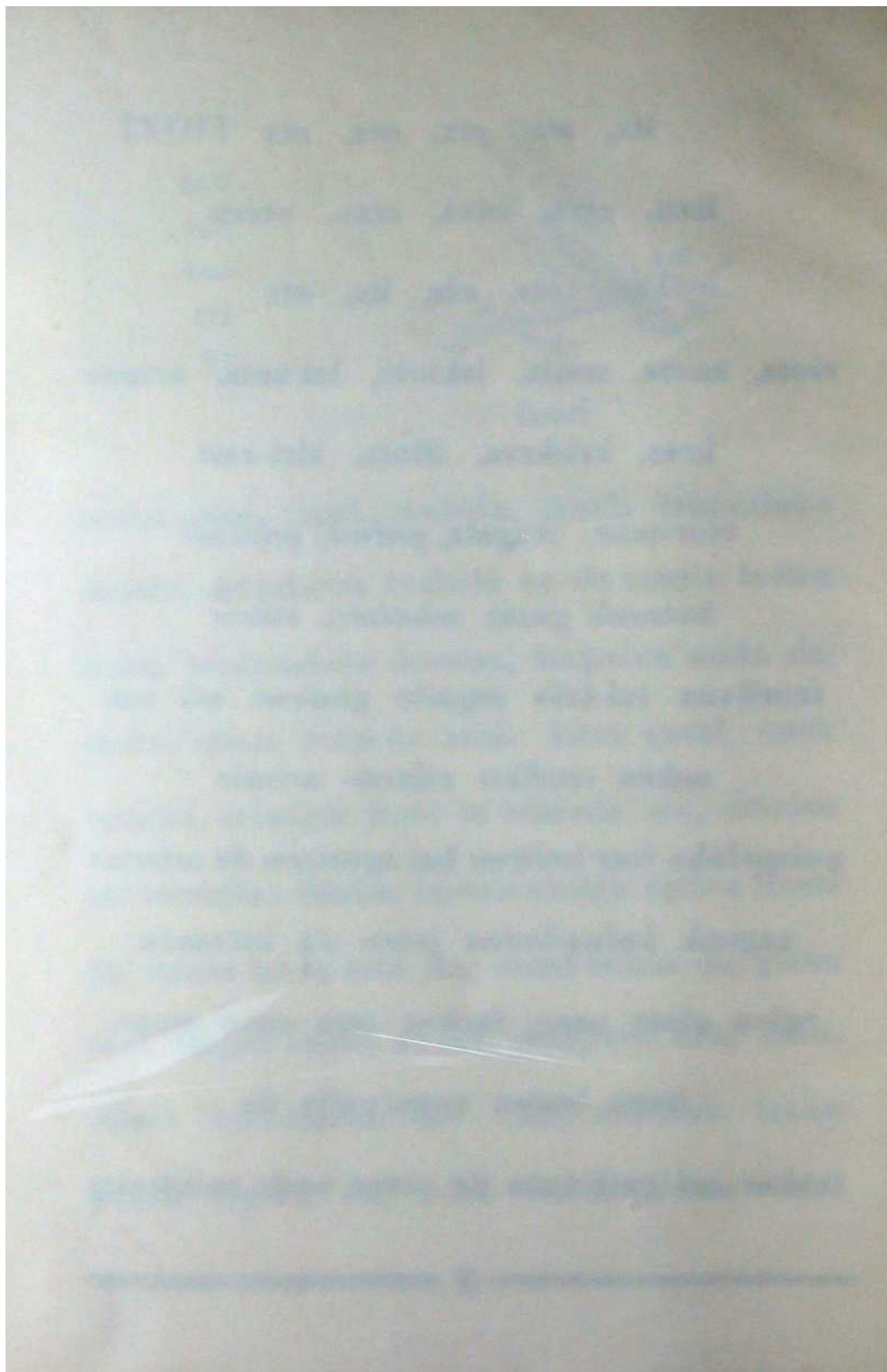
noizpeinka izar beñiren bat agertzen da ortzean

xaguak karax-karax jaten du intxaúra

egizu zintz ume, txekor ona erosi nuan

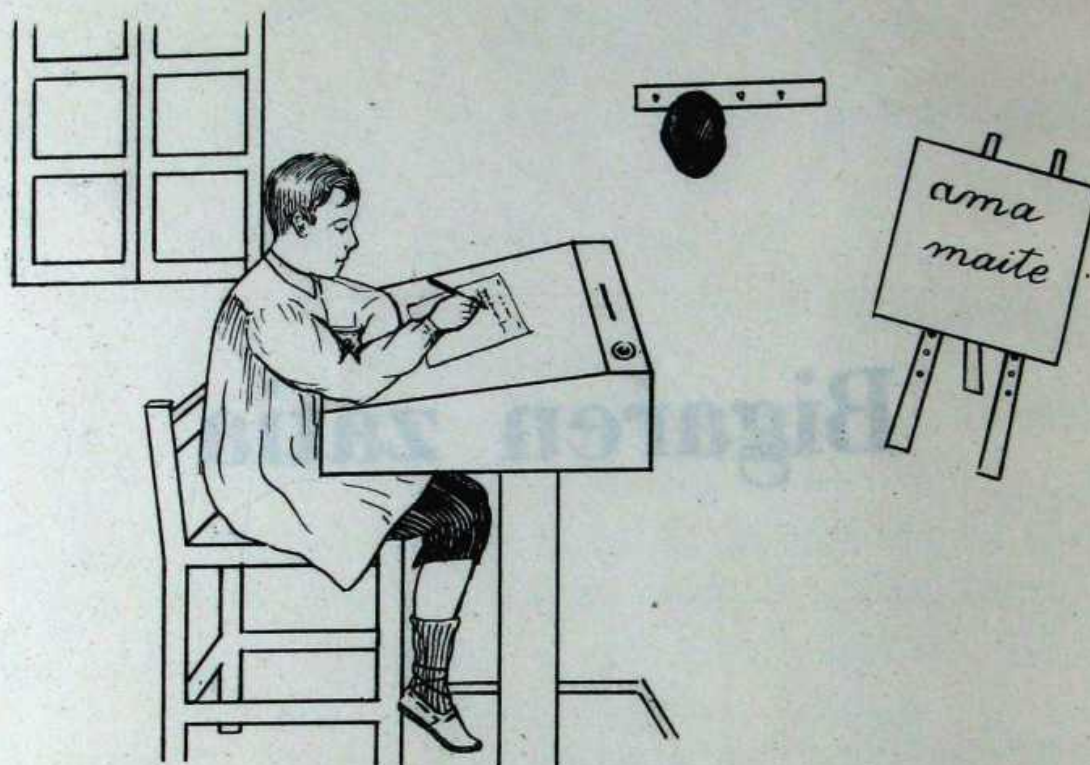
itxua izatea negargaria da

txakur ori gaztetxoa da etxea ondo zaintzeko

Bigaíren zatia

a e i o u s m

a e i o u s m

o i a u e s m

i e u o a s m

u a o e i m s

e u i o a m s

uso

asea

sasi

usua

uso

asea

sasi

usua

ama

ume

musu

sei

ume

ama

ume

musu

sei

ume

ate aita asto amu

ate aita asto amu

aspo pupu pipia topatu

aspo pupu pipia topatu

baso beso bei busti bi

baso beso bei busti bi

ogi ego gose dago suge

ogi ego gose dago suge

idi bide dago badegu

idi bide dago badegu

ona

aitona

osasuna

ona

aitona

osasuna

katu

kabi

ikutu

ikusi

katu

kabi

ikutu

ikusi

enara

iru

ari

ur

buru

enara

iru

ari

ur

buru

labe

olo

loa

loi

lili

leku

labe

olo

loa

loi

lili

leku

jaki

josi

jo

jan

jipoi

jaki

josi

jo

jan

jipoi

agiña oña aña ariña

agiña oña aña ariña

zagi zulo zezena zelai

zagi zulo zezena zelai

oloa ilun ilea ila olotegia

oloa ilun ilea ila olotegia

a'ano e'ro za'ra e'ota a'ra

a'ano e'ro za'ra e'ota a'ra

xagu zakura ximura garaxi

xagu zakura ximura garaxi

leyo laya aṛaya beya

leyo laya aṛaya beya

ṭontor kutun iṭo ṭoto

ṭontor kutun iṭo ṭoto

itsasoa autsa otsoa atsoa

itsasoa autsa otsoa atsoa

txori etxe txuri txabola

txori etxe txuri txabola

biotza otza baratza zortzi

biotza otza baratza zortzi

a	B	D	E	F	G
a	b	d	e	f	g
J	g	K	L	l̄	M
i	j	k	l	l̄	m
N	ñ	O	P	R	
n	ñ	o	p	r	
Ṛ	Ṣ	Ṭ	Ṭ	Ṭx	
ṣ	s	t	t	tx	
Ṭs	Ṭx	u	x	y	z
ts	tx	u	x	y	z